

Rapport

nr 111 SEPTEMBER 1998

Föreningen Íslandssamlarna
Per Olov Abrahamson • Söderberga allé 38 • 162 51 Vällingby

Kära vänner

Välkomna tillbaka efter semestern, hur den nu har varit denna regniga och kalla sommar. Denna är alltid den svåraste Rapporten att skriva ihop en ingress till! Ingen händer ju under sommarmånaderna som är värt att rapportera om, så det får bli lite allmänt om lite av varje.

När delar av denna Rapport skrives sitter jag, sedan 3 veckor, inregnad i stugan i Jämtland. Och då menar jag verkligen "inregnad". Det har regnat mer eller mindre varje dag med rekordet 45 m.m, eller så mycket regnmätaren rymmer, på några timmar. Nu vill jag ändå inte klaga. Någon har sagt att man får självlockigt hår av att vara ute i regnväder och om det stämmer så kommer väl de kvarvarande testarna att krulla sig långt ner på axlarna fram på höstkanten.

Nåväl, förständig som jag är, tog jag med mig datan och har därför, i lugn och ro, kunnat fila på denna Rapport i stället för att ligga i hammocken och sola.

Liksom solen, har även detta år de två ordförande med tillhörande fisksamlare lyst med sin frånvaro, och korvhandlar'n i Trång säger sig nu vara starkt betänkt på att gå i konkurs p.g.a. kapitalbrist och för stort lager av sina ljuvliga korvar.

Att skriva om frimärken på sommaren, då praktiskt taget all filatelistisk verksamhet ligger nere, är som tidigare antytt inte så lätt. Inga auktioner, inga utställningar, ingenting!!

Vi får i stället blicka framåt ty hösten är späckad med evenemang. I första hand då Odense och Nordia- 98- utställningen, 16 - 18 oktober, som väl får säga vara det här årets stora filatelistiska händelse. Dit har några av våra medlemmar anmält sig och vi får se vad det kan ge i fråga om gyllene medaljer. Ett antal medlemmar kommer också att åka dit, för att på ort och ställe övervara evenemanget. Danskarna har utlovat ett möte för íslandssamlare från hela Europa. Det blir säkert trevligt, bara dom inte röker sina evinnerliga cigarrer.

Veckan efter Nordia, 23 - 25 oktober, är det så dags för den nationella utställningen Mittfrim 98 i Sundsvall, dit "den stränge" anmält sina nummerstämplar. Vi får se om han slår den "Mermeil" han fick för dem på "Solis"?

Det kan i sammanhanget också vara värt att nämna att vi anmält vår nya "Handbok över ísländska stämplarna av typerna D, A, G och C" till Nordia 98. Förra gången, för Nummerstämpelhandboken, fick vi Stor Silver. Kanske (hoppas) dommarna är snällare denna gång.

En sak, som jag glömde nämna i förra Rapporten, men som borde ha varit med där, är att på årsmötena, både i Stockholm och Göteborg i våras, bestämdes att årsavgiften från och med 1999 höjs med 10 kr. till 80 kr, en i sammanhanget mycket blygsam höjning, som betingas av högre lokalhyror samt dyrare pappers och portokostnader. Allt övrigt, såväl Rapportens utformning som kopiering och utsändning av densamma utföres på frivillig väg av undertecknad och "den stränge"

En annan viktig del av föreningens aktiviteter, som också utföres på frivillig basis av herrar Pernerfors och Rinman, är den årliga höstauctionen i Göteborg. Jag pratade för några dagar sedan med Johnny, som just höll på med att förbereda densamma. Det blir, enligt Johnny, en auktion väl i klass med de två senaste (som har varit bra) och den kommer att avhållas lördagen den 24 oktober på hotel Scandic Opalen i Göteborg.

Då nästa Rapport beräknas utkomma först i december kommer således inget mer att skrivas om höstauctionen. Men var lugn!! Någon gång i mitten av oktober dimper katalogen ner i brevlådan.

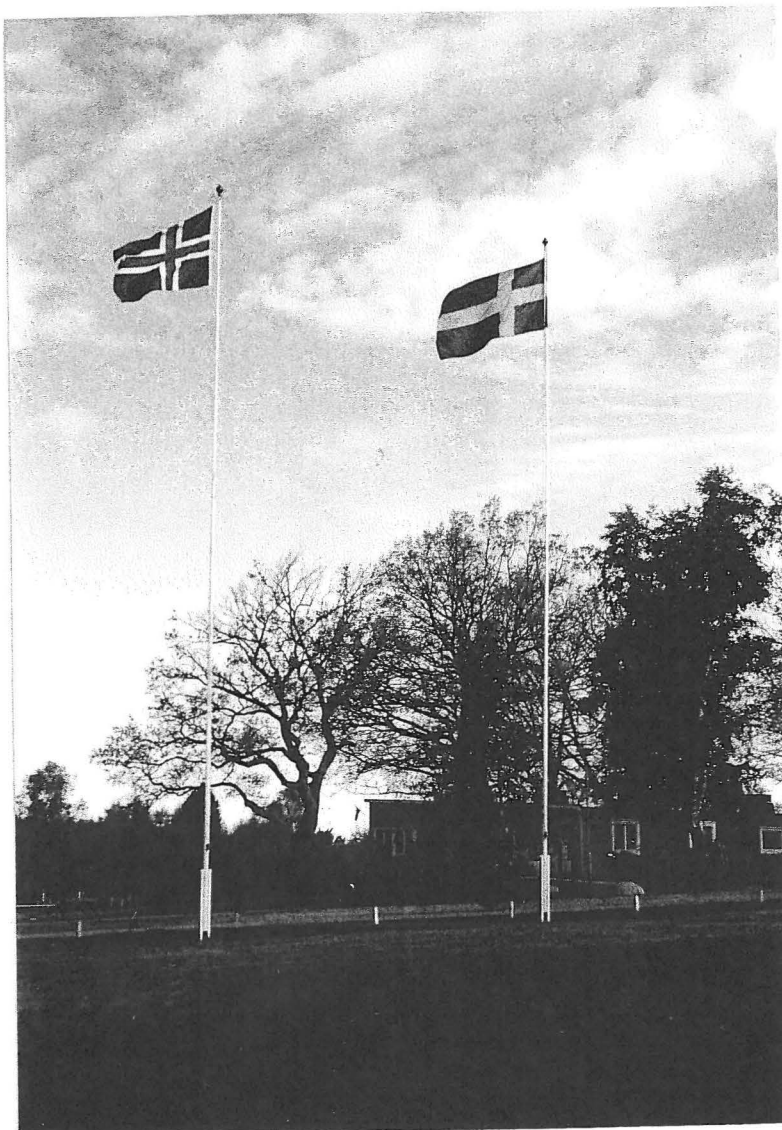
Nu kommer jag inte på något mer att skriva om, utan får tacka för denna gång. Vill dock gärna avsluta med nedanstående foto från träffen i Kolboda i våras, där "den stränge" är den som hissar den isländska flaggan. sekr.

Kolboda 98

Tack
för
en

Trevlig
Helg
B.

Från min horisont

Skriver detta i slutet av sommaren, löven börjar redan gulna, det blir också kyligare ute. Med andra ord, dags att krypa inomhus, titta på sina frimärken och funderara över vad som behövs för att förbättra samlingen. Kanske rent av montera om den, inget lätt jobb kan jag meddela.

I mitten av oktober är det dags att resa till Odense och Nordia 98 för att förhoppningsvis träffa gamla och nya samlarvänner.

En del medlemmar ställer ut sina samlingar där, och föreningen visar för första gången "Handbok över isländska stämplor". Det skall bli väldigt spännande att se vad den får för bedömning. Själv ställer jag, tillsammans med Sigvard Grelsson, ut i Lissabon. Det är inte särskilt billigt att ställa ut en samling. För 5 ramart + försäkring och transport betalar jag nästan 2 500 kr. Det blir något man får försaka, kanske något brev eller fin stämpel, allt för att eventuellt få en medalj. Men nog med gnäll om detta, det är ju trots allt frivilligt att ställa ut sin samling.

I slutet av oktober kommer göteborgarnas årliga höstauktion, enligt Johnny och Tom med en hel del fina objekt.

På senare år har det kommit ut en hel del litteratur om Íslands frimärken och stämplor samt en liten bok om portotaxor. Allt detta är ju väldigt trevligt och kan kanske öka intresset för Ísland och dess frimärken.

Har funderat om vi skall ha en frågespalt i varje nummer av Rapport? Kanske den kan ge våra medlemmar möjlighet att få svar på funderingar och frågor om märken, stämplor samt övrigt som kanske inte står i Facit eller AFA. Tycker att vi kan pröva några nummer, vi har ju många experter på olika områden. Det gäller givetvis inte bara Ísland utan också våra andra områden Grönland, Färöarna, DVI och Slesvig.

Tittade igenom medlemsförteckningen och blev lite fundersam när det visade sig att endast 9 medlemmar är kvinnor. Det är tydligen bara "gamla gubbar" som samlar Ísland. Tyvärr är det troligen lika illa i de flesta frimärksföreningar. Kom med något bra förslag för att få fler ungdomar att samla frimärken, gärna inom vår förening!!!

Stig Österberg.

AUKTION

Liksom tidigare har vi även i år försökt att införskaffa samlingar till föreningens småauktioner bland våra medlemmar.

Ett område, och ett mycket intressant sådant, har, på grund av bristande kunskaper och material, blivit eftersatt. "DANSK VEST INDIEN". Många medlemmar har i sin medlemsansökan angivit att de även samlar D.V.I. men det är tyvärr inte så ofta som vi lyckas få tag i något material därifrån.

I våras inköptes dock, en i det närmaste komplett, stämplad samling D.V.I. på en auktion i Stockholm och med den tänker vi nu börja höstens aktiviteter med en liten auktion bland medlemmarna. Utropspriserna är, som du ser, mycket låga och ingen hänsyn har tagits tillfärgnyanser eller eventuella omvända ramar. Möjlighet till att göra fynd finns alltså.

Som vanligt tillämpas föreningens auktionsregler, (~~enligt medföljande bilaga~~). Dock tages inga slagavgifter ut på denna typ av auktioner.

Ditt anbud skall vara Leif Nilsson, Södersvik 9074, 761 94 Norrtälje, tillhanda senast den 1:a oktober. Lycka till!!

sekr.

1.

F. 20
500/150-

2.

F. 20
500/150-

3

F. 30
1200/360-

4

F. 40
k.t.t.
2500/250-

5

F. 50
250/75-

6

F. 60
150/45-

7

F. 70
125/35-

8

F. 80
125/35-

9

F. 90
800/240-

10

F. 100
200/60-

11

F. 110
1200/360-

12

F. 130
2000/600

13

F. 140
150/30-

14

F. 150
100/30-

15

F. 160
80/25-

16

F. 170
275/85-

17

F. 180
k.t.
1200/120-

18

F. 190
25/5-

19

F. 200
200/60-

20

F. 210
200/60-

21

F. 220
400/120-

22

F. 230
1500/300-

23

F. 240
prakt-centr.
150/45-

24

F. 250
250/75-

25

F. 260
prakt-centr.
300/100-

26

F. 270
75/20-

27

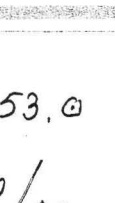

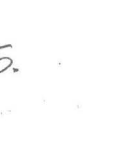
F. 280
prakt-centr.
600/120-

28

F. 290
350/100

29	F. 300		F. 310		F. L. 1		F. L. 2	
	300/90-		300/90-		110/30-		150/45-	
- 33 -								
						F. 32-37		F. L. 3
						350/100-		400/120-
35	F. 380		F. 390		F. 400		F. L. 4	
	300/90-		400/120-		1800/540-		400/120-	
- 39 -								
								F. 41-48
								700/210-
40	F. 490		F. 500		F. 510		F. 520	
	35/10-		375/110-		375/110-		375/110-	
44	F. 530		F. 540		F. 550		F. 560	
	90/25-		500/150-		500/150-		500/150-	

PRESSTOPP

**STORT MÖTE MED ISLANDSSAMLARNA I ODENSE, NORDIA-98. LÖRDAG 17 OKTOBER KL 15.00 PÅ
UTSTÄLLNINGEN NORDIA-98 I ODENSE CONGRESS CENTER (CCO) ØRBÆKVEJ 350 ODENSE SØ.**

**FÖREDRAG: ANONYMA STEMPLAR ANVÄNT PÅ ISLÄNDSKA FRIMÄRKEN I PERIODEN 1910 - 1920
V/ JØRGEN STEEN LARSEN. DÄREFTER SAMKVÄM. ANGÅENDE LOKAL FRÅGA I RECEPTIONEN.**

**VISNING AV ISLANDSSAMLARNAS AUKTIONSMATERIAL SKER KL 17.00 PÅ HOTELL ANSGAR
ØSTER STATIONSVEJ 32 ODENSE. VÅL MÖTT!!!!!!**

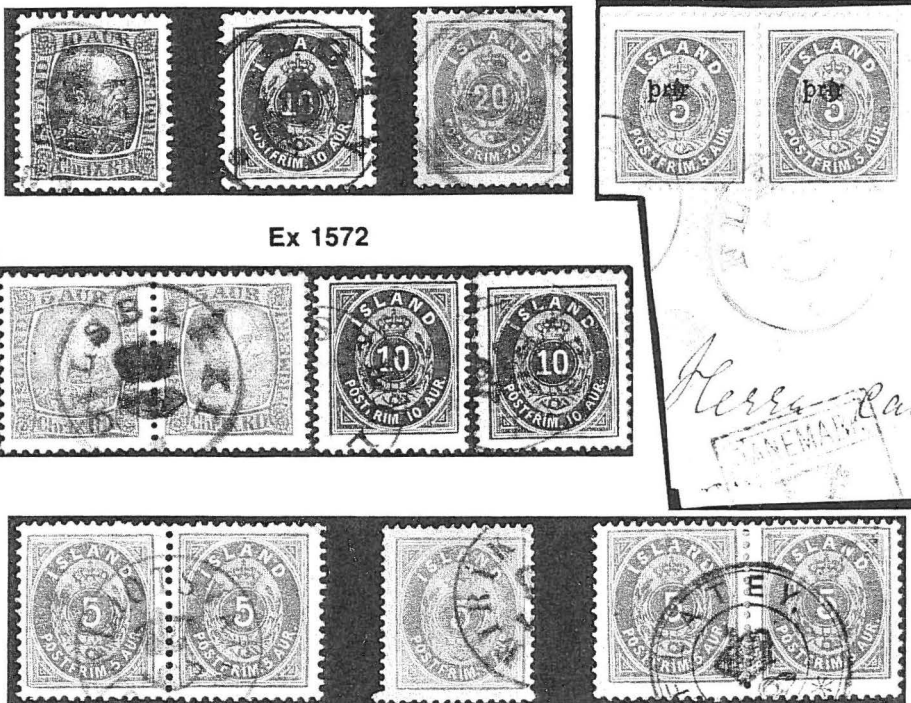
Nytt om kronstämplarna FLATEY och BÚDIR

FLATEY Att bläddra i gamla auktionskataloger kan ibland vara både spännande och lärorikt! Härom kvällen satt jag sålunda på min kammare och tittade igenom gamla kataloger från Postiljonen, väl medveten om att den firman ofta har det bästa isländska materialet, tillika naturligtvis det dyraste och för en vanlig "svenne" oftast ouppnåeligt. Nåväl titta kan man väl alltid göra och minsann, i en katalog från mars 1986 fann jag inte bara en utan två intressanta saker. Ur en samling från förre storsamlaren av kronstämplor, Stig Unger, avbildades några av de s. k. "pärlorna". Samlingen i sig var, av beskrivningen att döma, något i hästvåg med ett utrop av 375 000 kr men där fanns också, som du själv kan se på bilden här nedan, en hel del fina saker.

CROWN-CANCELLATIONS

We are proud to present the extensive collection of the Ambassador mr Stig Unger. The collection which was started over 35 years ago consists of over 600 cancellations on singles, units and covers. The collection has been divided into two parts, one with stamps and one with covers.

This is one of the largest, if not the largest collection of its kind!

Ex 1572

P 1572

Collection of crown-cancellations in two albums including a number of very expensive items. The two highlights in the collection are of course the unique cancellation from Eirikstadir, recently discovered, and the piece with a pair of F no 32 cancelled Flatey type I. Other items worth mentioning; type I Arnarbaeli, B(u)dir, Gilsbakki, Holar, Kirkjuvogur, Leirvogstunga, Mosfell, Maelifell, Reykholt, Reykjahlid, Tjörn A Vatsnsnesi, Ulfjotsvatn, type II Flatey, Frostastadur, Grimsey, Reykjavik, Saudlaukdalur, Storinipur, Unadsdalur, Vedrara, Type III Bru, Stadur etc.

More than 140 different cancellations!

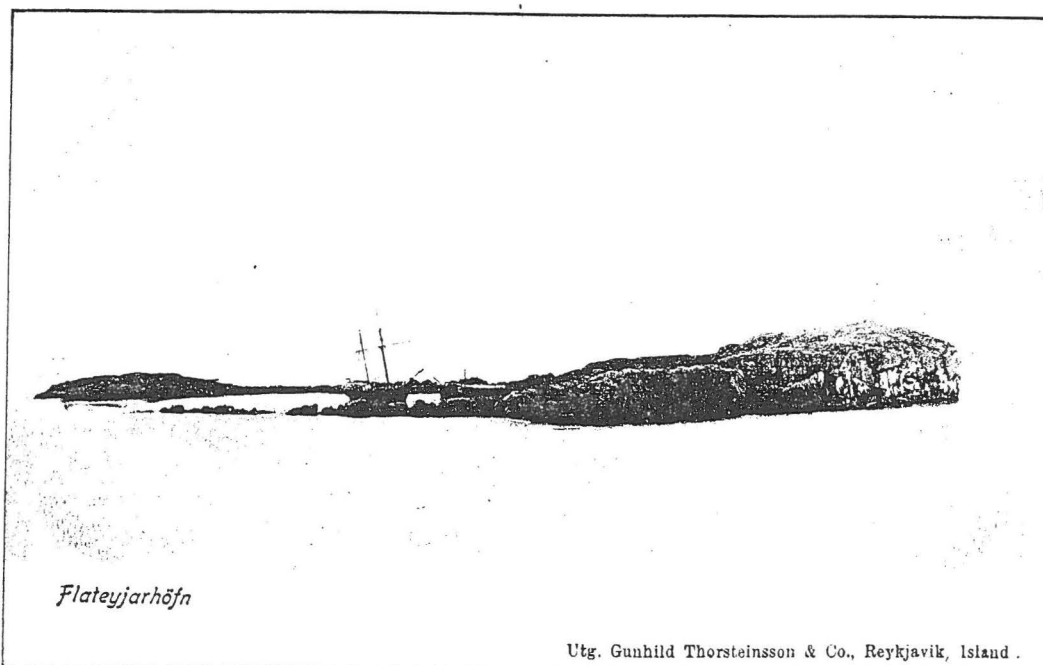
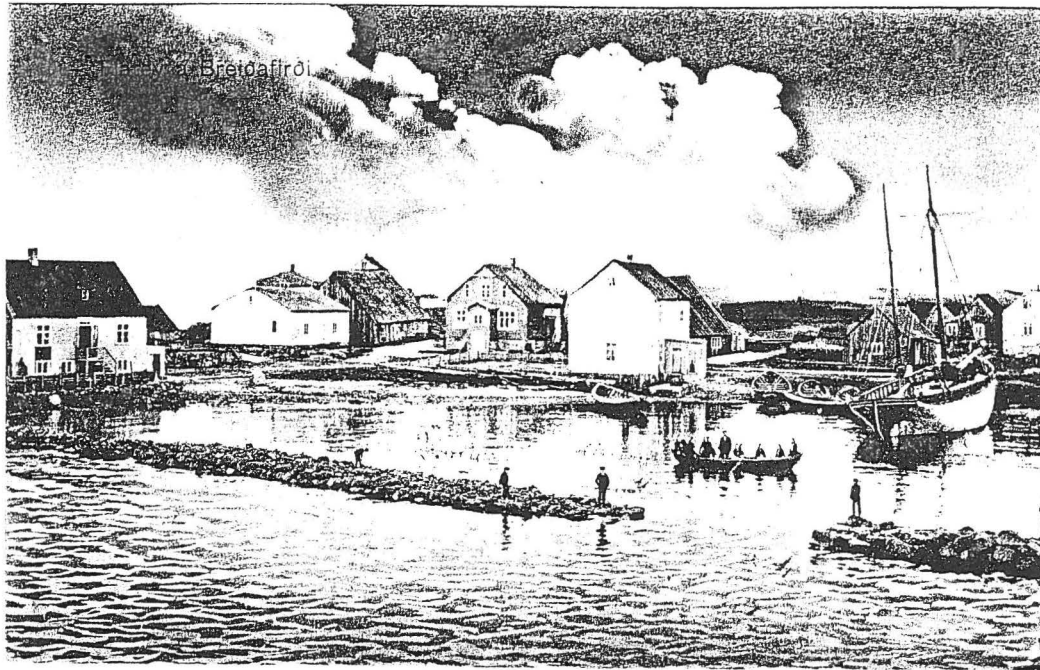
The total Facit value is 880 000,- kronor when the values for stamps and cancellations are added. A RARE OPPORTUNITY TO OBTAIN A FANTASTIC COLLECTION FROM THIS AREA! 375 000

Längst upp till höger i bild kan du se ett klipp från ett REK. till Danmark med, hör och häpna, två Prir-märken stämplade med C 1-stämpeln FLATEY!!! Visserligen ett par ganska dåliga avtryck, men helt klart FLATEY. Jag har tidigare skrivit om Prir-märkena och det fåtal platser från vilka avstämplingar av dessa är kända. Senast i Jul-Rapporten 1997 kunde jag rapportera ett sensationellt fynd av Hans von Strokirch, nämligen TJÖRN Á VATNSNESI på ett Prir-märke och nu denna, egenhändigt ur gömmorna framgrävda, FLATEY. Alla de övriga kända stämplarna härrör sig från PA (póstafgreidslor) och det kända antalet funna avstämplingar är numera 13.

Hur kunde nu ett Prir-märke hamna ute på Flatey? Ja, som jag ser det, betydligt enklare än det kunde hamna i Tjörn. Titta på kartan så ser du att Flatey ligger mitt ute i Breidafjörður, men inte alls långt från Stykkishólmur som redan tidigare är känt för stämplade Prir-märken och som redan på den tiden var en förhållandevis stor ort.

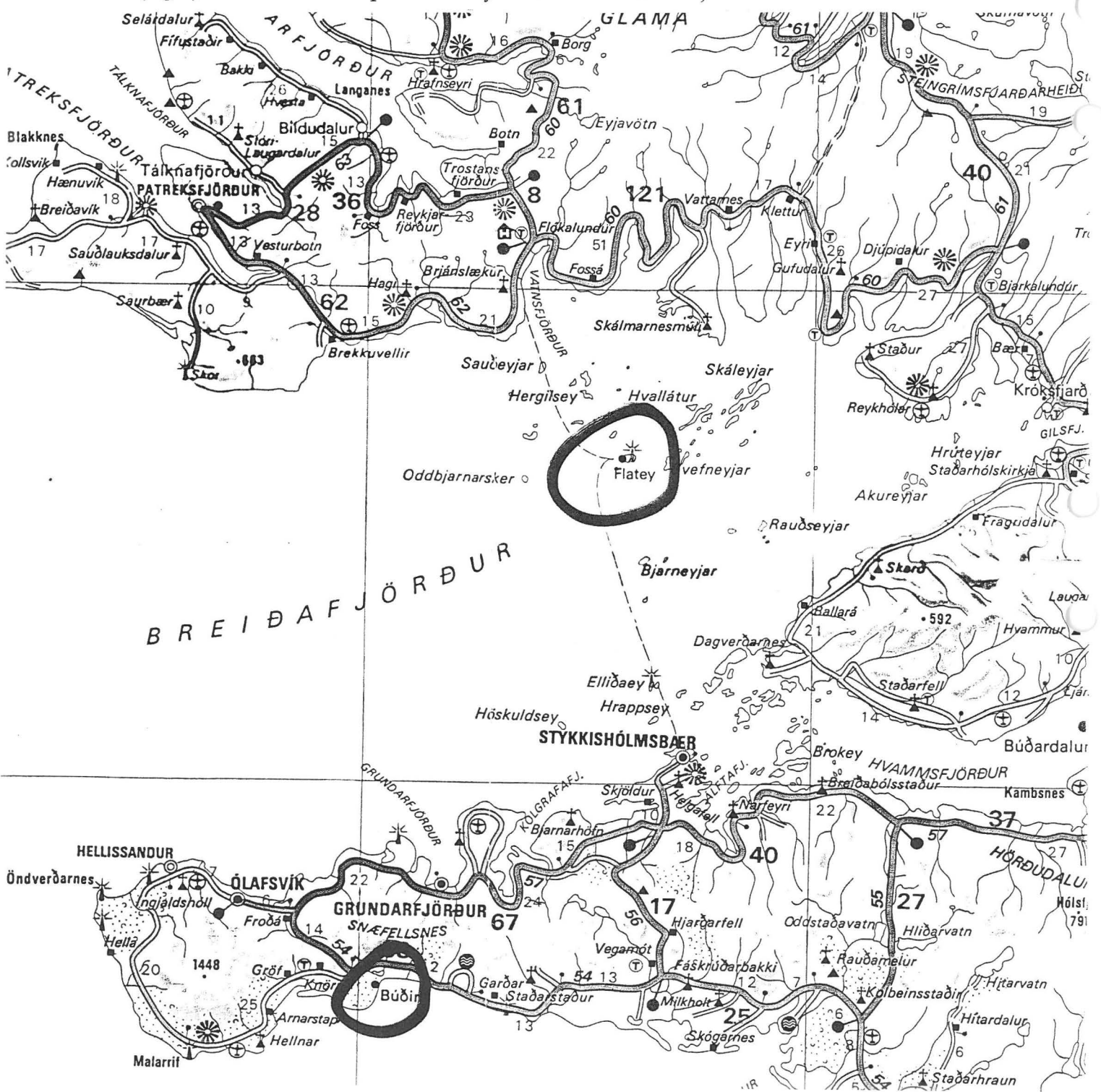
Detta Flatey har förbryllat mig mycket!!! Hur kan denna lilla ö, för att inte säga kobbe, som inte kan vara mer än några hundra meter i diameter ha vidmakthållit sin status, först som BH (bréfhirding) från 1882 och sedan som PA från 1914. Jag har några vykort från Flatey som förmodligen visar ön och dess bebyggelse som den såg ut runt sekelskiftet och vad man där kan se verkar det inte ens finnas en naturlig hamn utan endast en av människohand utlagd stenpir som skydd mot Nordatlantens stormar. Den ser dessutom, av båtarnas lutning att döma ut, att ha varit så grund att de större båtarna står på botten vid ebb.

Här borde inte ens finnas postalt underlag ens för vad som numera i Sverige kallas PIB (post i butik) Likt förbaskat har här funnits post sedan 1882. Den första tiden fanns ingen stämpel, utan här användes som på alla andra BH, bläckmakulering av märkena. Inga sådana, som går att härleda till Flatey, är emellertid kända utan man har förmodligen använt sig av de hederliga gamla bläckkryssen eller liknande krussiduller. Redan 1894, alltså i den allra första omgången, fick sedan Flatey sin kronstämpel av C 1-typ. Den är inte alltför ovanlig och klassas i vår handbok som en 3:a. Kronstämpeln avlöstes 1903 av N 1a - 142. 1914 då Flatey blev PA kom så en ny stämpel av typ B 1c. Ingen av dessa båda senare stämplat är ovanliga. Nummerstämpeln tillhör faktiskt en av de allra vanligaste. Tydligt är att Flatey, trots sitt i mitt tycke isolerade läge, haft en ganska omfattande postgång. B 1c-stämpeln förefaller utslitlig och används, om inget har hänt sedan 1992, då Thór Thorsteins brostämpelkatalog utkom, än i dag.

Det skulle vara mycket intressant att få veta mer om denna lilla ö, Flatey. Kanske kan någon av våra isländska medlemmar stilla min kunskapsörst i ämnet, speciellt som jag själv samlar stämplat från syslorna runt Breiðafjörður.

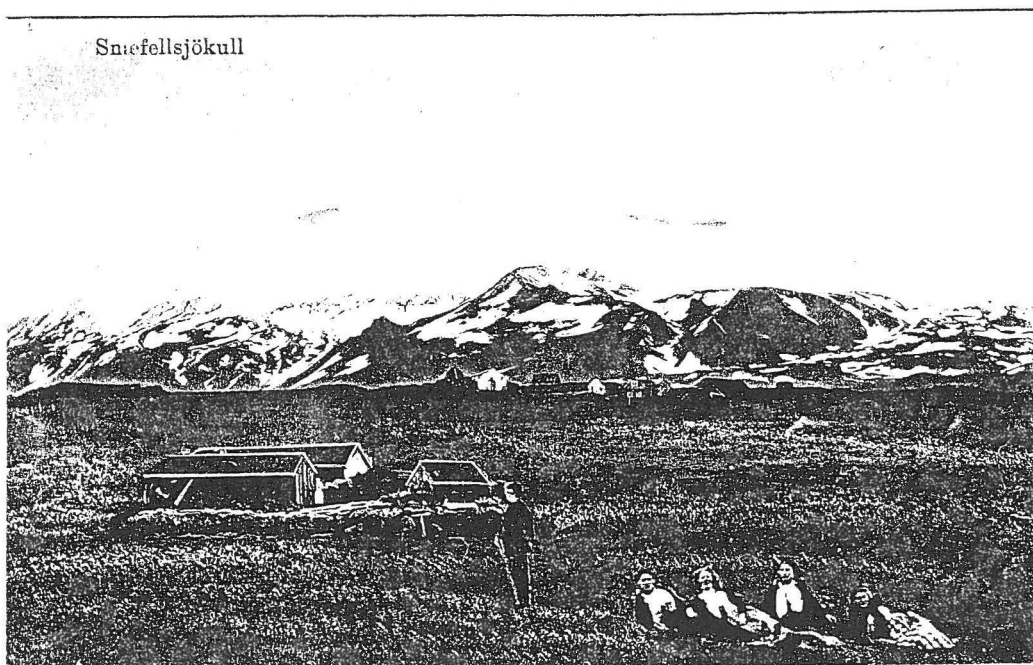
BÚDIR

Den andra upptäckten jag gjorde på bilden i katalogen är betydligt svårare att se. Det gäller märket i mitten på den övre raden, Stämplat "B DIR". Här har vi skrivit fel i handboken. Där står skrivet: *Bokstaven "B" verkar på ett mycket tidigt stadium ha försvunnit. Stämpeln är okänd med alla bokstäverna intakta. Endast ett objekt är känt med stämpeln "ÚDIR".* Men uppenbarligen är det så att det är "U:et" som först fallit bort ur stämpeln och att det enda kända märket som förmodligen är det som syns på bilden skall vara "B DIR" och inte "ÚDIR". Föreningen har i sin ägo fotokopior av Stig Ungers hela samling och en titt på dessa bekräftar det som är mycket svårt att se på bilden, nämligen det att det är "U:et" som saknas i stämpeln. Konstigt att ingen har reagerat på detta ganska grava fel tidigare.

Här måste det röra sig om ett rent skrivfel, för helt säkert kände Tore Runeborg, vars studier av kronstämplarna ligger till grund för vår handbok, mycket väl till Stig Ungers samling och dess innehåll. Dags alltså för en rättelse i handboken!

Búdir, även det beläget i en av "mina syslor" och som är ett exempel på postens rationalliseringsiver från andra världskriget och framåt i tiden, öppnade tidigt. Ja så tidigt det nu bara gick. Redan 1/1 1873, samtidigt med att Island fick ett eget postväsen och egna frimärken, öppnades en BH på denna lilla plats belägen i skuggan av det väldiga Snæfell med sin glaciär. Här har under årens gång använts, förutom nämnda C 1- BÚDIR mellan 1895 - 1903, en nummerstämpel N 1a-141 mellan 1903 - 1930 samt slutligen en B 1a-stämpel BÚDIR. Denna senare, användes ända fram till 1948 då BH stängde för gott. Platsens postservice ombesörjes förmodligen numera av lantbrevbärare från det inte alltför långt bort belägna Ólafsvík.

Till slut kan väl bara tilläggas att den här fina kronstämpelsamlingen till slut såldes för 350 000 kr + provision. Vem den nye, lycklige, ägaren är förtäljer inte sagan. Förmodligen är samligen idag splittrad över hela världen. sekr. ~~z~~

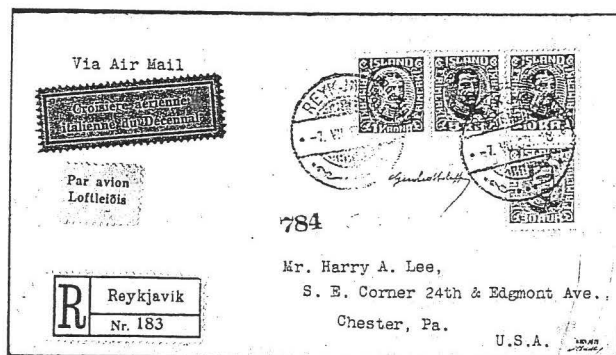
Det har kommit en katt in bland hermelinerna!

Ja så sjöng Karl Gerhard redan på 1930-talet, då för att reta naziledarna i Tyskland. Nu tänker jag inte reta någon, utom naturligtvis det fåtal som i sin ägo har ett äkta Balbo-brev, med en katt.

På Kihlströms vårauktion fanns nämligen ett sådant med, ett katt-Balbo-brev alltså! Det vill säga ett brev, där visserligen de tre kronvalörerna med övertycket Hópflug Ítala, som ju utgjorde själva tilläggsportot och som Balbo själv eller hans chef Mussolini tog hand om, fanns med men där allting annat saknades. Här finns inte med de 30 aur. som utgjorde själva brevportot ej heller Rek-etiketten med något löpnummer från 1 - 298, icke så heller den lilla ljusblå etiketten "Par avion Loftleidis" och absolut inte den mörkt blå etiketten "Croisière aérienne Italienne du Décennal", vilken är den som bevisar att brevet är ett äkta Balbo-brev och att det befordrats till Amerika med någon av Balbos skäggiga flygare.

Nej det här är en katt som någon, Herra R. M. Linder boende på hotell Borg, d. v. s. samma hotell där flygarna i Balbos eskader var inkvarterade, skickat till sig själv och förmodligen även burit hem själv, vilket naturligtvis inte är förbjudet. Värdet på märken i stämplat skick är ju idag imponerande och utropspriset på den här katten var 11 000 kr. För märkenas äkthet svarar tvenne signaturer, Bolaffi och Dienna, vilka båda är experter på området.

Det här brevet är faktiskt det första som jag sett av det här slaget. Annars borde det ju inte ha varit särskilt svårt att gå till posten och få de tre märkena uppstämplade, vilket naturligtvis också skedde. Alla Hópflug-märken är orderstämplade, men inte på det här trevliga sättet. 16 kr var förmodligen 1933 en ansenlig summa pengar men det fanns säkert samlare som var beredda att punga ut den summa och uppenbarligen var Herra Linder en sådan. sek.

Men det har också kommit två nya hermeliner!

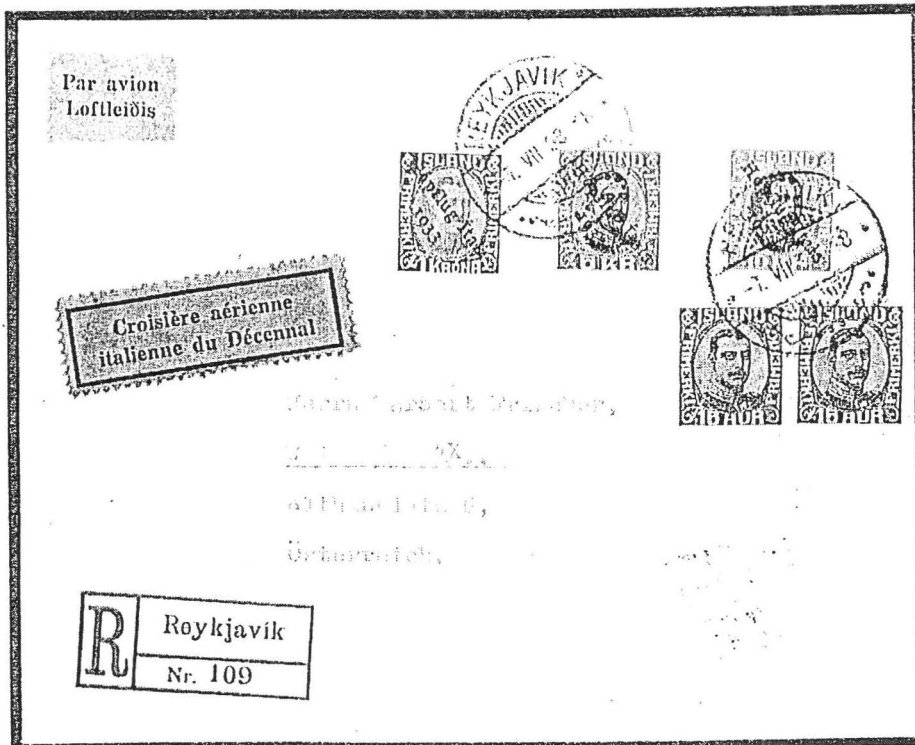
Äkta Balbo-vara alltså! Dels nr 109, ställt till den i dessa sammanhang så välkände Herrn Norbert Frischer i Wien och därmed utökas dennes tilldelning av Balbo-brev från Nr 81 till och med Nr 109, alltså 30 st eller ca. 10% av den totala upplagan. Här kan verkligen tala om hamstring. Den bilden fick jag från Frank Banke hos Paaskesen Philatelists som hittat den i en tysk auktionskatalog med utropspriset 6 000 DM eller ca. 26 000 kr, vilket förefaller vara i högsta laget. De flesta Balbo-breven orkar sällan över 20 000 kr. Detta har ju heller inte någon ovanlig frankering!

Från Arno Debo fick jag så, för någon månad sedan, en bild av ytterligare ett nytt brev; Nr 183. Den är hämtad ur en italiensk auktionskatalog eller är det en tidning? "IL COLLEZIONISTA", med det spektakulära utropet 17 500 000 Lire, vilket ju låter väldigt mycket (sjutton millioner femhundrausen), men som i rejäl svensk inflationsvaluta ändå inte blir mer än ca. 7 700 kr, vilket å andra sidan är alldeles för billigt för ett Balbo-brev. Men som man kan se på bilden är det Bolaffis katalogpris. Över huvud taget fluktuerar priserna på Balbo-breven så här kraftigt, men 6 000 DM tycker jag ändå är att ta!

Brevet är i alla fall ställt till en Mr Lee, i Chester PA (Pensylvania), USA., en ny bekantskap som inte står att finna på något av de övriga breven i vårt arkiv. Det här brevet hör till dem, som vi visste om fanns bevarade men som vi inte hade några som helst uppgifter om tidigare i vårt arkiv, där vi nu med dessa två nya tillskott med säkerhet kan säga att det finns 123 bevarade Balbo-brev av de ursprungliga 298.

sekr.

1606 *Iceland*

1933 - Balbo flight set on registered flown cover
 Transit and arrival cancels
 Only 298 flown covers exist
 Michel price Dm. 12.000

6.000

Till flydda tider mina tankar gliider

Det må vara mig förunnat att i dessa spalter då och då titta bakåt i tiden. Jag är därför mycket glad för att jag bland alla kataloger, frimärkstidningar och diverse annat filatelistiskt material även samlat på mig en ganska rejäl omgång årgångar av FH-nytt från åren 1962 till och dess att denna publikation, till mångas sorg och saknad, lades ner 1970.

Då Bernhard Beskow under alla dessa år var FH-nyttens redaktör var det naturligt att det både skrevs om och såldes isländska frimärken. FH-nytt var ju i första hand Frimärkshusets husorgan där man faktiskt kunde göra verkliga fynd i den mån plånboken möjliggjorde detta. Det gällde också att snabbt slinka in på Frimärkshuset, så snart en ny FH-nytt ramlat ner i brevlådan, för att få något med av godbitarna, då dessa oftast fanns i begränsat antal. Många är sålunda de "fynd" som via denna förnämliga lilla tidning inslussades i min egen samling.

Nu var det inte bara som försäljningsorgan och feta plånböcker som FH-nytt appellerade! Många kommer säkert ihåg Axel Miltanders kåserier, dels som Münschausen, dels om personer han mött i sina drömmar, bl. a Fru Filatelia, men även andra, mer seriösa artiklar, hade i FH-nytt sin givna plats.

Jag har därför tänkt mig att då och då i Rapporten ta med lite smått och gott ur dess gamla FH-nytt. Det kan vara intressanta artiklar, men även godbitar till fina priser som jag då inte hade råd att köpa men som ändå kan intressera och börjar denna gång med några ovanliga tjänstemärken som man i december 1967 kunde inhandla i butiken på Mäster Samuelsgatan. Tyvärr passade jag själv inte på men de som gjorde det kan idag glädja sig åt en anseelig värdestegring. Det svåra nr 17 t. ex. står i min egen, några år gamla Facit, i 5 500 kr och de övriga tre tillsammans i 1 600 kr. Inte så dåligt eller hur? 4 aur-märket har även det haft en fin utveckling och står idag i 200 kr.

ISLAND

Tillfälle

Tillfälle

TJÄNSTE 10 AUR I 'GILDI TANDNING 14

Det svåra tjänstemärket nr 17 (175:—)
Alla med attest Grönlund

Postfriska	200:—
Med spår av fastsättare	175:—

Endast ett fåtal finns och för att även de som får FH-nytt senare skall ha en möjlighet vara med, önskar vi order på särskilt papper för detta märke. Orderna sparas rimlig tid, och så lottas befintliga exemplar ut.

TJÄNSTE, AUR TANDNING 12 3/4, KOMPLETT

Nr 10, 11 och 13 (Av 12 och 14 är för närvarande endast tre exemplar kända)

Postfrisk sats	(39:—)	30:—
Dito fyrblock		120:—

4 AUR TANDNING 12 3/4

22	Postfriska	(10:—)	7:—
	Dito fyrblock		35:—

Alla ovanstående normal centrering

Posten på Dansk Västindien ---- en idyll som nu är borta.

För att, dels fortsätta på nostalgivägen, dels anknyta till att vi i denna Rapport styckar en bra Dansk Västindien-samling, vill jag även ta med nedanstående artikel från FH-nytt, december 1962. Den är skriven av dansken Bjerregaard som bodde där i seklets början som här berättar om hur postförhållandena var ordnade på ön vid den tiden. D.W.I är ju ett mycket intressant samlingsområde som jag här i Rapporten inte skrivit om så ofta, naturligtvis beroende på att jag inte kan så mycket om dessa öar, varken postalt eller geografiskt. Men sådant går ju att råda bot för och herr Bjerregaards trevliga inlägg kan ju vara en bra början sekr. ☞

Det sista landförvärv Amerika gjorde var 1917, då unionen köpte några öar som gick under den gemensamma beteckningen Dansk Västindien. Uncle Sam betalade 25 milj. dollar för dem, vilket torde vara det största belopp han någonsin betalt för ett landområde.

Under amerikansk förvaltning har öarna utvecklats snabbt och moderniserats på alla tänkbara sätt. De har med andra ord "amerikaniserats" med allt vad detta innebär. Det betyder att öarna förlorat den alldeles särpräglade miljö, som existerade under den danska tiden och som jag så väl minns från mina år därborta. Dansk Västindien var en fridfull idyll, en tropisk koloni av det typiska slaget, med folk som aldrig hade bråttom. Tid hade ännu inte hunnit bli detsamma som pengar. Vad jag inte hinner med att göra idag kan jag göra i morgon. Så var den vanliga inställningen bland människorna..

Dansk Västindien bestod av tre öar med en folkmängd på 30 000. De är belägna 50 miles ost och nordost om Puerto Rico. Namnen på dem är St. Thomas, St Croix och St Ian. Den mest betydelsefulla var St. Thomas vars popularitet grundades redan på 1800-talet. Det var på den tiden fullriggarna seglade in i den västindiska arkipelagen och det var då som många turister sökte sig dit för att bo på de omtalade hotellen och uppleva västindiernas likaledes omtalade gästfrihet. St. Thomas var också den östligast belägna ön i gruppen, vilket innebar att den förr i tiden fick ta emot post från andra kontinenter. Där lade postångarna från Europa till och där sorterades post som skulle vidare till Mexiko eller Panama, Syd Amerika eller andra västindiska öar. Här lastades posten om eller också fördes den ombord på mindre båtar, som förde postsäckarna vidare till småöar som inte låg så långt borta. I själva staden på St. Thomas, Charlotte Amalie, var postdistributionen ordnad precis som i vilken annan stad som helst i USA eller Europa.

På St. Ian däremot fanns ingen stad och inte heller något postkontor. Där samlades posten upp av polisen, som såg till att den blev sänd till St. Thomas. Brevet från St. Ian fick alltså St. Thomas-stämpel.

St. Croix, den största av öarna, låg en bra bit ifrån de övriga och var ur postal synpunkt mera intressant eftersom endast danska och amerikanska båtar anlöpte den regelbundet. Postförbindelsen mellan St. Thomas och Christiansted på St. Croix upprätthölls två gånger i veckan av två skonare, ett hundra år gammalt fartyg som tidigare fraktat slavar, "The Vigilante" samt motorskonaren "Viking". "The Vigilante" hade ingen motor utan var hänvisad till seglen, och hur ofta hände det inte att båten ibland kunde ligga alldeles orörlig på redan utanför Christiansted utan förmåga att förflytta sig på det vindstilla havet. I sådana fall brukade ofta tullens båt gå ut och hämta postsäckarna.

Jag vill gärna i detta sammanhang nämna den speciella stämning vi alla erfor när posten anlände. Livet på isolerade tropiska öar kan bli rätt monotont ibland och var nog så i högsta grad i Dansk Västindien. Därför var postbåtarna ankomst en stor

upplevelse. Folk samlades på kajen och underhöll varandra efter bästa förmåga när båten närmade sig hamnen. Så snart ankaret fallit och postsäckarna kastats över relingen ner i väntande småbåtar, fördes breven och paketen till kaj, där kärror väntade. De kördes sedan till postkontoret och följdes av en stor hop människor, som alla hade samma ärende; att ta reda på om de hade någon post i säckarna.

Utanför postkontoret fick folkhopen vänta medan postfolket sorterade försändelserna, och när dörrarna så småningom öppnades blev det ett förfärligt liv. Folk stormade in och posttjänstemännen fick några bråda minuter. Efersom 85% av befolkningen var västindier, kom också de flesta breven från andra västindiska öar, där det fanns släktingar och anförvanter. Det märkliga var att alla läste breven på stående fot och det var underligt att se reaktionerna hos dessa människor. En del skrattade åt glada budskap, andra grät över de sorgliga.

I hamninloppet fanns en liten ö, och mot den riktades alla västindiernas blickar. Där hissades nämligen flaggor som förkunnade att nu var en postbåt på väg. Flaggans nationalitet angav varifrån båten kom. Ibland kunde det hända att flera flaggor hissades och jag minns t. o. m. att det förekom fem flaggor samtidigt. Då var det en stor glädjedag! Plantageägaren skickade sin budbärare med häst till postkontoret för att hämta de brev han väntade, någon lantbrevbärare fanns nämligen inte. Mellan Christiansted och de två postkontoren Kingshill och Fredriksted fraktades posten med en vagn som drogs av en muläsna. I den satt en gammal man, en infödd västindier, med tropikhatt som skyddade honom från solens heta strålar. Han tittade sig förstrött omkring och var lika obekymrad om den post han anförtratts som om det faktum att han en gång i framtiden skulle bli en romantisk figur i postala eller filatelistiska sammanhang.

I förra Rapporten efterlyste jag mera information om den grundstötta ångaren Sterling och som jag redan då anade är det två specialister inom området som hörsammat min vädjan nämligen; Jørgen Vanman Johansson i Køge och Dennis Cook i Liverpool. Båda herrarna verkar ha tillgång till ungefär samma information ty uppgifterna, dem emellan, stämmer tillfullo.

Ett försök till en sammanställning av deras uppgifter ser sålunda ut som nedan:

S/S Sterling Byggt av S & HMorton & Co i Leith 1890.

Vikt 1830 bruttoton

Ångmaskin 820 hk.

Längd 64 m.

Bredd 8,86 m.

Djupgående 5,94 m.

Fart 11 knop.

Passagerarantal 40.

Passagerare och fraktfartyg med 2 däck, 2 master, 3 luckor, skarp bog med lodrät stäv samt rundad akter.

Olika ägare under åren voro:

1890 A/S Østlandske Lloyd, Christiania.

1906 Rederiet övertaget av Fred. Olsen & Co Christiania.

1907 A/S Danbskibsselskabet Thore, Kjøbenhavn

1915 Rederi AB Artemis, O Hellsten, Stockholm
(namnbyte till S/S Themis)

1917 Rikkiskip, Reykjavík.

(återfick namnet S/S Sterling)

befraktades av H/F Eimskipafélagi Íslands.

1922 Grundstött vid Brimnes i Seidisfjörður och sönderslagen till vrak 1/5.

I trafik

Norge - Edingurgh/Leith

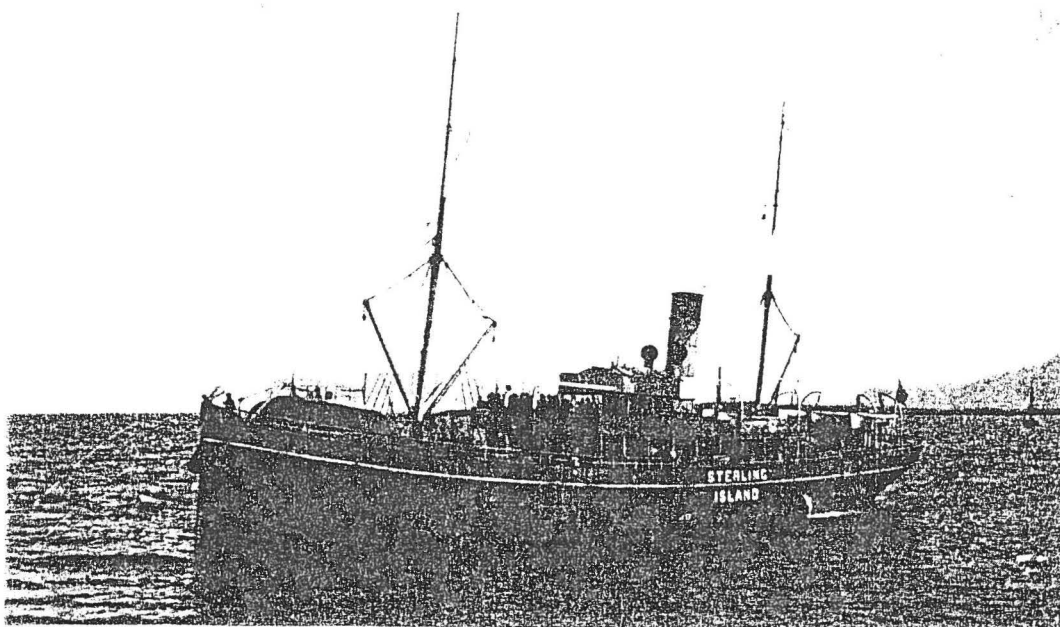
"

Íslandstraffik.

"

Dennis skriver också: Bakgrunden på din kopia är inte tillräckligt bra för att kunna identifiera det andra fartyget på bilden, men det är möjligt att det är Íslands första egna fartyg, "Gullfoss" från 1915. Båda fartygen verkar ha Eimskips "vita skorsten", en nog så ovanlig färg under ångfartygens tidsålder.

Jag har således fått svar på de flesta av mina frågor och kan så här i efterhand bara konstatera att Sterling aldrig kom loss från grundet utan slogs sönder och samman av vågor och vind. Ett inte alltför ovanligt öde för den tidens fartyg. sekr.

Har jag gjort bort mig nu igen ???

Ja många av er kommer säkert ihåg den där snygga tjejen, Margareta Sjödin, från någon av 1960 eller 1970-talets TV-shower. Hur den stackars flickan ideligen gjorde bort sig och för det straffades med en hink vatten över huvudet. Nu gjorde inte det så mycket. Hon var lika söt ändå, trots att de blonda lockarna rätades ut och mascaran rann ner efter kinderna.

Nu har jag själv uppenbarligen gjort bort mig igen !!! och eftersom jag inte är riktigt lika söt som Margareta så hoppas jag slippa den där hinken med vatten. Men man kan ju aldrig veta var man har danskarna när jag besöker Nordia i höst.

Den här gången är det, liksom förra gången, mina måttliga kunskaper om de danska kungarna som är boven i dramat och om jag inte minns fel är det samme man, Leif Fuglsig, som mästrar mig i ämnet som förra gången. Leif håller nämligen ordning på sina kungar (och mig) samt även på min stavning av "Louice". Jag tar mig därför friheten att ur hans brev bryta ut det som berör mitt lilla kåseri om Frederik och Louice så får Rapportens läsare dessutom veta en hel del annat om de danska kungarna och deras íslandsbesök. Leif skriver:

Därnäst ditt kåseri om Kong Frederik och Dronning Louice. Dronningens dopnamn var Lovisa, som i danskens mun blev till Louise. Ditt c kan jag således inte helt godkänna. Nå det har väl mindre betydelse.

Men den käre Frederik, kungen utan hártofs var inte varken den förste eller siste regerande kungen som besökte Ísland. Han var faktiskt den mellerste.

Med anledning av 1 000 - års festen för nordbornas bosättning i Ísland besökte Kung Christian IX, kungen med hártofs, Ísland i augusti 1874. Han seglade till Ísland med fregatten "Jylland". Skeppet som idag står i torrdocka i Ebeltoft som Danmarks svar på Englands "Victory". Resan gick via Färöarna och skeppet var eskorterat av korvetten "Heimdal"

Med hänvisning till en samtida journalistisk berättelse var det samtidigt representationsbesök av norska, svenska, franska och preussiska örlogsfartyg. Journalister hade strömmat till från Norden, Tyskland, Ryssland, Amerika, Scotland och Ungern. Ja även en indisk tidning fanns representerad.

Själva festen avhölls på Thingvellir, dit hela sällskapet kommit till häst, medförande tältutrustning

På tillbakaresan till Reykjavík blev kungen kastad av hästen, dock utan att skadas förutom några mindre skrubbsår, annars hade Frederik VIII kunnat komma på tronen 32 år tidigare. Kungabesöket avslutades så med en bal i skolan i Reykjavík.

Christian X, Íslands sista kung, besökte landet 4 - 5 gånger, bl. a. 1921 kort efter självständigheten och naturligtvis också i anslutning till Alltingsjubiléet 1930.

Slutligen kan man ju också fundera lite över att Christian IX:s besök 1874 inföll mitt i skillingperioden, så om någon av de talrika journalisterna hade bekvämat sig att gå till posthuset och sänt ett brev till hemlandet så vore dessa idag stora rariteter. Jag vet inte om det bland de ca: 20 skillingbrev som finns på den fria marknaden finns något som är möjligt att tidsbestämma till början av augusti 1874, men i fantasin är det ju möjligt att leka med tanken om ett hittills okänt brev till Ungern eller Indien

Leif Fuglsig

Nej Leif. Efter att ha gått igenom föreningens arkiv över samtliga kända skillingbrev, måste jag göra dig besviken. Inget brev från något av dig nämnda land står att finna. Av de 23 breven i privat och i ísländska postmuseums ägo, är 13 sända inom Ísland, 8 till Danmark, 1 till England och 1 till Canada. Det canadensiska är stämplat 12/10 och faller därmed bort och engelska är stämplat 1875.

1 000-års - festen

Leif sänder också med en artikel som är hämtad ur Politikens Danmarks historie från 1985. Den beskriver lite mer utförligt motsättningarna mellan islänningar och danskar vid den här tidpunkten samt en del annat som kan vara intressant att få reda på. sekr. ☞

Nationalfeståret 1874 markerade en vändpunkt i det isländska dödvattnet. Även om islänningarna tog emot den nya författningen utan glädje, därtill fann de att den gav dem allt för få rättigheter, så var den inte desto mindre ett steg i rätt riktning mot självstyre och i augusti blev den första nationaldagen firad. Christian IX besökte vid detta tillfälle landet som den förste av rikets kungar, och han blev bra mottagen på alla sätt. Huvud-högtidligheten blev avhållen den 5 - 7 augusti på Thingvellir, där tusentals människor var församlade.

Festligheternas huvudarrangör var Sigfús Eymundsson, som var en av Íslands första fotografer, och Sigurdur Gudmundsson, en av föregångsmännen inom isländsk målar Konst, var hans assistent. Ett stycke in på 1800-talet hade islänningarna fått stå långt tillbaka bland övriga europeiska folk när det gällde musik, men nu hade landet fått en egen kompositör och en nationalsång blev diktad och sjungen. Kompositören Sveinbjörn Sveinbjörnsson, arbetade i många år som musiklärare i Edinburgh.

Högtidligheten var av traditionellt slag om än kanske lite påver, med tanke på kungens närvaro, men för islänningarna var den en upplevelse i deras i övrigt ganska enformiga liv.

Representanter från Färöarna, Norge, Sverige, USA och Danmark överräckte gåvor. Köbenhavn sände en kopia av en staty av Thorvaldsen, som ju var islänning. Utländska reportrar berättade om detta land och folk i skrift och på bild och islänningarna var ytterst tillfredsställda med sin nationalfest.

"Aldrig har jag upplevt en sådan känsla. Det är en känsla som tystar all tröta och trots och tänder en allomfattande sympati, en allomfattande förväntning, en allomfattande erinring", säger nationalsångens diktare, "Mathias Jochumson", i sina memoarer, och andra talade om att folkets reaktioner snarast påminde om åren 1848 - 1849, nationalsångens år. Eljest var nationaldagen ett försök till att skapa internationell uppmärksamhet på det avsides belägna landet som just var i färd med att uppnå självstyre.

En bild av det stora tältlägret på Thingvellir sommaren 1874

Något om varianter och tryck i två kungar-serien

Ett intressant brev fick jag i våras från Leif Fuglsig men eftersom jag då inte hade tid att översätta det kom det aldrig med i juni-Rapporten. När jag nu, sedan en hel vecka, sitter inregnad i stugan i Jämtland och har gott om tid för sådana övningar, kommer den med i denna Rapport istället.

Flugprickar, säger en del. Mycket intressant, säger andra. Själv ligger jag väl någonskans mitt emellan, men jag jagar dem inte med ljus och lykta som en viss ordf från Feskeläget gör. Nu är de flugprickar som Leif skriver om i sin artikel, "rejåla sådana", som man vid studier av helark klart går att härleda och finna positioner på.

sekr.

Härmed sänder jag dig något, som på sin tid, trots goda avsikter ändå aldrig blev publicerat.

För en del år sedan jämförde Johnny Pernerfors och undertecknad vårt material av helark av 1 eyr. 2 - kungar och det visade sig att vi tillsammans hade alla fyra trycken och att vi med nästa 100% säkerhet kunde bestämma tryckföljd, variantförekomster och variantfördelning i de fyra trycken.

De fyra trycken är:

		<u>Sänt till Ísland</u>	<u>Utgivet</u>	<u>Antal ark</u>	<u>Facit-nr.</u>
1:a tryck	fabr. 314	23-02-08	10-03-08	3 875	76
2:a "	" 320	05-04-08	?	1 125	"
3:e "	" 351	28-05-09	?	9 000	"
4:e "	" 61 D	26-08-16	?	4 784	91

Vårt material bestod av två olika helark med vm. krona, plus en kopia av Postmuseums helark med vm. krona, vilket är annorlunda än de två övriga, samt slutligen ett helark med vm. kors, fabr. 61 D.

Det ena helarket med vm. krona hade en variantfördelning identisk med arket med vm. kors, vilket visar att arket måste härstamma från tryck 3 och att ramplåten inte är omsatt då man började trycka igen 1916. Ramplåtarna sårades annars nästan alltid åt mellan trycken, så detta är ovanligt men troligt i detta fall.

Postmuseums helark kan man med nästan 100% säkerhet utgå ifrån att det härstammar från första trycket, då det var därifrån man tog undan ark till UPU och för arkivändamål. Enligt uteslutningsmetoden måste således det sista arket vara från det mindre, andra trycket.

Variantfördelningen i de fyra trycken framgår här nedan

		<u>1:a tryck</u>	<u>2:a tryck</u>	<u>3:e tryck</u>	<u>4:e tryck</u>
		<u>pos.</u>	<u>pos.</u>	<u>pos.</u>	<u>pos.</u>
Utan mittstreck i E i Frimerki,	V.1	56	56	---	---
Brott i yttre ramen t.v. om FR.	V.2	28	73	55	55
Vit fläck över I i Island		47	65	57	57
Avskuret nordöstra hörn		63	27	7	7

Facit V.1 (utan mittstreck i E) finns alltså i de två första trycken och förbluffande nog i samma position, även om alla andra varianter skiftar plats (det finns naturligtvis mängder av andra, små varianter som för överskådlighetens skull inte är

här). Facit V.1:s troliga förekomst kan härefter sättas till max. 5 000 st, medan "hårtofsen", medaljongvarianten, som finns i pos. 1 i vart åttonde ark med vm. krona endast förekommer i 1750 exemplar. och den andra stora medaljongvarianten "Prick på näsan", är ännu ca. tre gånger så ovanlig, då den förekommer i endast 598 exemplar.

Två kungar-serien utgör, tillsammans med de två sista kungaserierna från D.V.I. (Christian X från 1907 - 1908 och Christian X från 1915) en särskild avdelning i Thieles produktion, då de är de enda med medaljongen i djuptryck och ramen i boktryck (högtryck)

Djuptryckspressen, en amerikansk tillverkad "Milligan Four plate power press", arbetade med fyra dubbelark plåtar åt gången. Dubbelarken blev i efterhand avskurna från varandra och ramen trycktes på. Denna framställningsmetod medförde stora problem med medaljongcentreringen i motsats till de tidigare tvåfärgade ovalmärkena (4, 25, 50 och 100 aur.) som trycktes i en tysk "König & Baur" tvåfärgs-maskin.

Djuptrycket benämns i Facit "stålgravyrtryck". Detta är inte helt korrekt! Nog var moderstämpeln en gravyr i stål, utförd av "Reichdruckeri Berlin", men mångfaldningen av tryckelementen föregick på galvanisk väg, så det är, både för ramens och för medaljongens del, tal om galvanduplikat (på dansk galvanoer).

Ramgalvanduplikaterna kan skiljas från varandra, men medaljongtryckformarna blev framställda med galvaniska fällningar av hela arkplåtar och kunna inte särskiljas.

Ett medaljongplåtset från 1907 var märkt med primitiva romerska siffror som ser ut ungefär så här:

Dessa siffror är anbragta mitt emellan de två tryckplåtarna i dubbelarket och genomskars ofta vid delningen. Ofta sitter också hela numret på det ena arket så det andra blir utan nummer.

Hårtofsen sitter alltid i Pos. 1 i tryckplåt III.v, vilket skall förstås som den halvdel av tryckplåten där plåtnummer III sitter till vänster.

Med 8 medaljongplåtar och 3 tryck kan 1 eyr. vm. krona således uppvisa 24 olika arktyper och 1 eyr. vm. kors 8 olika.

Leif Fuglsig.

